

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

6. An prohibitus celebrare in loco delicti, possit celebrare, v. g. in Ecclesia Patrum Capucinatorum, vel Carmelitarum propè Urbem existente? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. res. 123.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

RESOL. IV.

An in violatione interdicti detur parvitas materia? Ex p. 5. tract. 5. Ref. 59.

§. 1. **R**espondeo affirmativè cum Turriano de censuris lib. 6. disp. 49. dub. 5. ubi sic asserit. Suarez docet videri peccatum mortale, si quis dicat Orationes divini Officii, præmissis Dominus vobiscum, quia licet quantitas sit parva, tamen est actus Ordinis sacri proprius, & qualitate magna: ergo si fiat in choro contra prohibitionem, erit grave peccatum. Ego tamen non video idoneum fundamentum ad hoc asserendum. Addit Pater Suarez etiam fore peccatum grave benedicere aquam cum asperzione salis, & benedictionem Episcopalem solemniter datam, quia sunt actus Ordini facto annexi, & licet breves videantur, tamen magni momenti sunt. Sed non audeo asserere esse peccatum grave tales actus, quia & quantitate sunt parvi, & non apparet ex alio capite insignis ejus gravitas, & juxta doctrinam istam facile est in similibus philosophari. Ita ille. Sed sententiam Suarez tenet Iacobus Gordonus tom. 2. lib. 7. quest. 16. cap. 10. num. 65, ubi sic ait: Objicies esse saltem quædam alia, quæ omnino levia videntur, ut est aquæ lustralis benedictio, vel asperio solita fieri solemniter die Dominico, solemniter benedictio data ab Episcopo, exercitium minoris Ordinis, & canere publicè in Ecclesia divinum Officium. Respondeo benedictiones illas esse actus alicui facto Ordini annexos, & idèò gravem habere materiam, per se loquendo, cum sunt publicè, & solemniter ritu. Idem dico de minoribus Ordinibus, quia sunt actus sacri, ad quos Minister ex officio est consecratus, & idèò si cum propria, & primæva solemnitate fiant, inducunt simile peccatum. Dixi, si cum propria & primæva solemnitate fiant, quia jam vix illa in praxi est; & idèò locus esse potest exultationi. Canere autem dicto modo, peccatum mortale erit saltem in Clerico, de quo hæc est pars assertionis; potest tamen materia levitas excusare, si tantum exiguum Officii partem canat, & quæ non sit Oratio Officii, addendo versiculum, Dominus vobiscum, & hæc de Clericis. Hucusque Gordonus. Sed ego puto sententiam Turriani etiam probabilem esse.

RESOL. V.

An sit peccatum mortale dicere Missam tempore interdicti, omissa una circumstantia ex requisitis in cap. Alma Mater, ut v. g. facere Sacrum apertis januis, &c.? Ex part. 5. tract. 10. Ref. 66. aliàs 67.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Hurtadus tract. de interdicto diff. 10. num. 32. Sylvester per interdictum §. quest. 5. in princ. Tabiena eod. ver. n. 2. Armilla n. 4. & huic sententiæ favet Clem. 1. de sent. excom. ubi transgressio interdicti videtur judicari gravis, quia januis quibusdam obseratis Missa diceretur, & ratio esse potest, quia in ordine ad observandam prænam interdicti, ea circumstantia gravis videtur, & ita hanc sententiam docet Suar. disp. 34. sed. 4. quæ etiam explicari potest, quia violationis materia non censetur sola circumstantia, sed totum officium dictum sine illa circumstantia, ac proinde materia est gravis, & ideo addit Pater Suarez, ut peccatum sit grave, debere dici totum Officium vel magnam ejus partem cum defectu ejus circumstantiæ.

2. Tamen ut observat Turrian. lib. 6. disp. 49. dub. 6. existimare posset aliquis non esse mortale defectu talis

circumstantiæ, quia si secundum se circumstantia sola non est gravis, neque videtur græve totum officium cum illo defectu celebrare; modus enim indebitus celebrandi Officium ex circumstantiis indebitis videtur colligendus, & oppositum non probatur ex citata Clem. quia ibi non est sermo de solo defectu ejusdem circumstantiæ, sed de aliis etiam, quæ faciunt Religiosi, & non sine scandalo. In hoc ergo casu non dubito, quin fuerit grave peccatum violatio interdicti; ex hoc tamen non colligitur omissionem circumstantiæ unius, vel alterius præcisè absque scandalo, vel contemptu, neque ex intentione tribuendi aliis occasionem audiendi divina Officia tempore interdicti fore mortalem, quamvis ob periculum scandali semper magna providentia sit agendum.

RESOL. VI.

An prohibitus celebrare in loco delicti, possit celebrare, v. g. in Ecclesia Patrum Capuccinorum, vel Carmelitarum prope Urbem existente? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Refol. 123.

§. 1. **D**E hoc casu in facti contingentia interrogatus fui, nam quidam Regularis obtinuit à Summo Pontifice dispensationem ab irregularitate homicidii, cum clausula quod non possit celebrare in loco commissi delicti, qui locus erat civitatis Pannoniæ; quæstrum fuit, an supradictus potuisset celebrare in quadam Ecclesia existente prope urbem Pannoniæ? casus est curiosus, & practicabilis; & pro parte negativa facit textus in l. qui incontinentibus, ff. de verborum significat. ubi natus in suburbis, dicitur natus in civitate, & testator si leget alicui bona sua quæ Romæ habet, censentur etiam legata bona quæ in suburbis Romæ sunt, ut habetur in l. cui quæ Romæ, ff. de legat. 3. & docet Baldus & Felinus in cap. Rodolphus, de rescriptis, & Menochius de presumption. lib. 4. presumpt. 126. num. 13. & tandem in l. 2. de verbor. signif. aperte dicitur, appellatione Romæ venire etiam suburbia, & continentia ædificia, ut observat ibi glossa, & Doctores communiter, quod etiam demonstrat modus loquendi Summorum Pontificum, qui in Bulla anni Jubilæi basilicas SS. Apost. Petri & Pauli appellant de Urbe, cum revera sint in suburbis, & sic etiam loquitur Bonifacius VIII. in Extravag. 1. de pœnit. & remiss. Sixtus IV. in Extravag. quemadmodum operosi, eod. tit. Greg. XIII. Clement. VIII. & Urban. VIII. in Bullis Jubilæi plenissimi, & tandem Ioan. Andreas in cap. si civitas, ubi infra, num. 7. observat, quod Romæ fieri videntur, quæ in continentibus ædificiis sunt.

2. Verùm his non obstantibus puto supradictum Regularem potuisse celebrare in illis Ecclesiis, & pro hac sententia adduco cap. si civitas, de sent. excomm. in 6. ubi interrogatus Pontifex an interdicta civitate, intelligantur etiam suburbia interdicta? respondet, quod licet civitates aliarum murorum ambitu videantur terminari, hoc tamen casu ne in vilipendium veniat sententia interdicti; expedit interpretationem fieri latiore, ex quibus verbis, ut optime notat Megalius in 1. part. lib. 1. cap. 13. numer. 21. & alii, clarè constat in omnibus dispositionibus, excepta sententia interdicti, appellatione civitatis venire tantum quæ murorum ambitu terminantur, hoc enim exceptio illa demonstrat, cujus natura est firmare regulam in omnibus aliis non exceptis, juxta cap. Dominus 32. quest. 7. & ea quæ notantur in cap. quoniam, de conjug. leproforum, & ideo Io. de Vanquæ in dist. cap. si civitas, observat,

R. 4. dispositio

* Sup. hac doctrina in to. 7. tr. 1. Ref. 269. lege §. Nota tertio.

dispositionem illius textus esse singularem in casu interdicti, cum regula sit in contrarium; vide etiam Ancharanum in d. cap. num. 1. Deinde adduco pro hac firmāda sententia doctrinam Bartoli & Alciati in l. 2. ff. de verb. significat. Rubei conf. 92. num. 2. Menochij de arbitr. lib. 2. cent. 2. cas. 155. num. 10. asserentium quod in materia odiosa appellatione urbis, seu civitatis non veniunt suburbia, secus autem in materia favorabili: unde patet responsio ad argumenta contraria pro negativa sententia adducta, nam in illis casibus leges, ut patet, loquuntur in materia favorabili; secus autem est in casu de quo loquimur, cum versetur circa materiam odiosam: ergo, &c.

3. Confirmantur supradicta ex cap. literis, de consuet. & ex l. penult. ff. de panis, ex cap. in panis 49. de regul. juris in 6. quod in pœnis benignior sit interpretatio, ut notat Tiraquellus in l. si unquam, ver. revertatur, n. 246. Thomas de Thoma in floribus legum, reg. 158. Vgolinus de potest. Episc. cap. 6. §. 1. num. 3. & alii. Sed in casu de quo loquimur pœna est apposita quod celebratio non fiat in loco delicti, & locus delicti fuit civitas Panormi, cujus appellatione, ut dictum est, & observat etiam Azevedus in addit. ad Curiam Pisanam, lib. 2. cap. 2. n. 3. & Barbosa in collect. tom. 4. lib. 5. cap. 16. num. 4. proprie non venit, nisi id quod murorum ambitu terminatur; ergo dicta pœna non est extendenda ad Ecclesias extra muros urbis Panormi ædificatas, cum pœnæ non sint amplianda, sed restringenda, ut docet Burgos de Paz conf. 8. num. 2. Surdus de alimentis tit. 1. quest. 51. num. 12. & alii communiter, etiam si extensio fiat ex similitudine rationis, ex Imola in l. si verò, §. de viro ff. solut. matrim. Ducna regul. 287. ergo &c.

RESOL. VII.

An licitum sit celebrare coram personis interdictis? Sed difficultas est, si persona interdicta expelli non possit, quid est faciendum? Ex part. 5. tract. 10. Rel. 65. alias 64.

§. 1. **C**ertum est debere expelli; sed difficultas est, si persona interdicta expelli non potest, & in tali casu sic responderi Phil. Faber. de cens. in 4. sent. dist. 25. quest. 1. disp. 5. cap. 2. n. 113. Aliqui dicunt non esse celebrandam Missam, & si sit inchoata, nec perventum ad Canonem, esse cessandum. Alii asserunt Missam celebrari posse, quia nullibi in jure hic effectus assignatur, neque à DD. Unde auctoritas negativa licet non sit aliis efficax, in hac re tamen est efficax, quia DD. hunc casum non prætermisissent. Solum ergo Sacerdoti non licet celebrare coram interdicto, quando locus est interdictus (quod habet locum solummodo, quando privatim celebret secundum limitationes in cap. alma, supra explicatas, ut ex se patet) quia expressè præcipitur dicto cap. alma, quod interdicti excludantur, sed quando locus non est interdictus, sed habilis, licet sit aliquis interdictus præsens, dicunt licere celebrare, & alia divina facere. Ita tenet Suarez licet cum formidine. Ego tamen in praxi non puto, hanc opinionem tutam, quia mutuo referuntur celebratio activa & passiva assistentia, ideo cum prohibetur assistentia passiva alicui, consequenter agenti ministratio activa etiam prohibetur. Ita Faber contra Suarez.

2. Sed sententiam Suarez sequitur Mercerus in 3. p. 9. 24. de interdicto dub. 3. Turrian. lib. 6. disp. 49. dub. 2. ubi sic ait: Quando locus non est interdictus, sed tantum persona est interdicta, & expelli non potest, probabile videri non esse ob eam causam omittendam

Missam, quia non est pro hoc eventu peculiaris prohibitio juris positivi, quia jura quæ decernunt excludendos esse interdictos, tractant de locali interdicto, neque apparet ratio, quæ nos cogat oppositum affirmare: & explicari amplius potest, quia in tali eventu non est moralis cooperatio cum persona interdicta, quia potius est contra voluntatem facientis Sacrum. Unde considerato solo jure naturali non est aliquid, ratione cujus celebratio sit inhonesta, & contra rationem. Hæc Turrianus, qui tamen addit posse esse moralem cooperationem, si voluntarie permittatur interdictus audire Missam. Item possit cessare obligatio omittendi Missam ante inceptum Canonem ob scandalum.

RESOL. VIII.

An deficiente Clerico possit Sacerdos accipere laicum ad servendum Missæ? Et an in dicto casu possit celebrare cum duobus Ministris laicis? Ex p. 5. tract. 10. Rel. 88. alias 87.

§. 1. **R**espondeo affirmative cum Præpol. in 3. p. 1. quest. 4. de interd. dub. 3. num. 31. ubi licet interdicti celebrare Missam, posse deficiente Clerico accipere ministrum laicum, quia concessio principalis censetur concedi accessorium, & præsertim quando alius aliis principale non potest juxta morem Ecclesie obiri. Imò si Prælati non solum celebrare sine duobus Ministris, potest eos adhibere etiam tempore interdicti, imò verius est id posse simplicem Sacerdotem, cum olim solet adhiberi duo Ministri in sacrificio Missæ, quod, licet consuetudo sit moderata, non tamen sustulit facultatem eos adhibendi juxta præscriptum antiquorum Canonum, ita Præpositus, cui adde Villalob. in summ. tom. 1. tract. 19. disp. 5. num. 13. & Mercerus in 3. p. quest. 24. de interd. dub. 3. & Ludovicum de la Cruz in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 3. num. 4.

RESOL. IX.

An Sacerdotes qui possunt in interdicto Missam dicere, & Clerici Divinis Officiis assistere, possint etiam communicare absque celebratione? Ex p. 5. tract. 10. & Refol. 83. alias 82.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Cornejo in 5. suprad. part. tract. 5. de interd. dub. 4. Præpol. in 3. part. 9. 4. de interd. dub. 3. num. 22. Henricus lib. 13. cap. 45. num. 2. Sotus in 4. disp. 22. quest. 3. art. 1. post 4. concl. Turrian. lib. 2. disp. 48. dub. 2. Villalob. in summ. tom. 1. tract. 19. disp. 3. num. 10. Avila p. 5. disp. 4. sect. 1. dub. 5. concl. 3. Bonacina de cens. disp. 5. punct. 3. §. 1. num. 8. Alter. tom. 2. disp. 4. cap. 4. dub. 8. & Hurtad. tract. de interd. disp. 8. n. 8. Quia jure antiquo etiam erat prohibitum sacramentum Eucharistiae, quia non erat exceptum, nisi constitutis in articulo mortis, ut constat ex cap. quod in te 11. de penitent. & rem. & ex cap. permitimus 57. de sent. excomm. in cap. autem Alma mater, tantum permittitur celebratio Missæ, non communicatio more laicorum.

2. Verum contrariæ sententiæ ego adhaereo, quam tenet Suar. disp. 33. sect. 1. n. 35. & Feqq. Sa ver. interd. num. 17. Sylv. eod. ver. 5. num. 9. ver. Quarta. Angelus eod. ver. 6. n. 22. ad finem, & hanc sententiam tanquam magis piam & favorabilem amplectitur. Sayr. lib. 5. cap. 7. num. 21. & ex Theologis Societat. etiam illam tenet Egid.